

**Підготовки вчителя початкової школи до формування каліграфічної
навички у ліворуких дітей**

//Матеріали III Міжнародній Інтернет-конференції «Дидактика Яна Амоса Коменського: від минулого до сьогодення», 6 листопада 2015 р.

Формування в учнів навичок правильного письма – одне з головних завдань, поставлених перед учителем початкової школи. Відомо, що навчити каліграфічно писати набагато важче, ніж правильно, швидко, свідомо читати. Саме тому майбутнім учителям треба оволодіти каліграфічним письмом у зошиті і на дошці, виявити недоліки у власному почеркові, усунути причини, що їх породжують, оволодіти методикою навчання каліграфічному письму ліворуких дітей, ознайомитись з нетрадиційними підходами, які значно полегшують процес оволодіння написанням літер та з'єднань.

Процес підготовки майбутніх педагогів до формування каліграфічної навички у ліворуких дітей має свою специфіку. Результати аналізу робочих програм з фахових дисциплін: «Каліграфія», «Психологія», «Методика навчання української мови» підтвердили необхідність введення в робочі програми окремих фахових дисциплін спеціальних тем лекцій, семінарських та практичних занять, які б доповнювали зміст питаннями, що спрямовані на підготовку студентів до формування каліграфічної навички у ліворуких дітей.

На нашу думку, тематичний зміст курсу «Каліграфія» слід доповнити такими питаннями як-от: «Особливості формування каліграфічної навички у ліворуких учнів (Особливості техніки письма ліворуких учнів; способи письма лівою рукою; вимоги до письма ліворукої дитини; розташування на парті зошита у ліворукого учня)», «Вправи та завдання для формування каліграфічної навички у ліворуких учнів».

Оскільки слід навчити шкульгу дотримуватися гігієнічних вимог, необхідних під час письма: посадка, положення зошита, рук, то учитель повинен знати, що такі вимоги до ліворуких школярів значно відрізняються від вимог, що ставляться до дітей, які пишуть правою рукою.

Для формування каліграфічних навичок у ліворуких учнів молодших класів вчитель має оволодіти системою корекційних вправ, метою яких є навчити учнів писати букви алфавіту. Це можуть бути вправи на написання окремих букв, на ускладнене списування букв, буквосполучень і слів (з елементами комбінування, групування тощо).

У процесі вивчення кожного елемента літери майбутній педагог, має усвідомити, що не потрібно примушувати дитину самостійно шукати траєкторію руху, не можна діяти за принципом механічного копіювання («роби як я»). Важливо не лише роз'яснити, де починати, куди вести, де закінчувати, а й повторити цю інструкцію, щоб дитина змогла собі подумки продиктувати її за потреби. Можна разом із дитиною виконати і прокоментувати траєкторію руху в повітрі. Крім того, доцільно позначити точки початку руху (опорні точки), проаналізувати, з яких частин складається літера, побачити кожную частину, визначити точку початку руху і його траєкторію.

Для кращого засвоєння написання літер можна використовувати картки для кожної літери, які дома можна покласти під скло на письмовому столі або наклеїти на картон і зробити таблицю написання літер, яку вкласти у файл. Бажано, щоб така таблиця увесь час була перед очима дитини. Інколи, якщо у дитини виникне бажання, можна допомогти їй виготовити власну книжечку-довідник із написання літер.

Позитивні результати дає робота ліворукої дитини з алфавітною таблицею. Працюючи з такою таблицею по 5-7 хвилин щодня (обводячи через прозорий поліетилен прописні букви ручкою), дитина вже через короткий час досягає чудових результатів у оволодінні навичками письма.

Підготовка майбутніх педагогів до формування каліграфічної навички у ліворуких дітей здійснюється в процесі вивчення дисципліни «Вікова

психологія», тому важливим аспектом є доповнення змісту питаннями, які б розкривали особливості навчання ліворуких дітей: «Психологічні проблеми навчання і виховання ліворуких дітей», «Форми і методи психологічної діагностики ліворукості».

Зміст програми навчальної дисципліни «Теорія та методика виховання» можна доповнити питаннями «Особливості роботи з батьками дітей-лівшів» адже у багатьох сім'ях ліворука дитина – причина не лише хвилювання і турбот, а й суперечок та конфліктів, до участі в яких залучається майже вся родина.

Процес підготовки майбутніх педагогів до формування каліграфічної навички у ліворуких дітей може бути успішним за умови формування практичних умінь і навичок навчання письма ліворуких дітей. Тому зміст курсу «Каліграфії» доцільно наповнити практичними заняттями, що сприятимуть розвитку практичних умінь з техніки письма ліворуких учнів, способів письма лівою рукою, вимог до письма ліворукої дитини шляхом виконання студентами практичних вправ та завдань для формування каліграфічної навички у ліворуких учнів. Крім того, програму практичних занять можна доповнити різними видами імітації навчання ліворукої дитини.

У процесі проходження практик на випускних курсах варто, на нашу думку, визначити спеціальні завдання на діагностування ліворукості, на аналіз почерку ліворуких учнів, виконання корекційних вправ з дітьми-лівшами. Студенти зможуть навчитися інтегрувати теорію й практику, аналізувати, критично оцінювати та перевіряти на практиці знання, набуті в процесі вивчення фахових дисциплін.

1. Чемодурова Л. М. Психологічні особливості адаптації ліворуких дітей молодшого шкільного віку в навчальній діяльності / Л. М. Чемодурова // Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2005. – Т. 4, вип. 26. – С. 266-270.

2. Прищепа О.В. Проблеми навчання письма дітей, які пишуть лівою рукою / О. Прищепа // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2010. – № 5. – С. 10-13.
3. Волошенко О. Ліворука дитина: яка вона?: Сучасний погляд на проблему ліворукості // Психолог. – 2003. – №39 (жовтень). – с.25-32